William Shakespeare

BURZA

tłumaczenie Stanisław Barańczak

PREMIERA 30 listopada 2008

reżyseria i scenografia

Aleksander Maksymiak

muzyka

Zbigniew Karnecki

POSTACI

Prospero
ANDRZEJ MIKOSZA

Ariel
ALEKSANDRA MIKOŁAJCZYK

Kaliban
TOMASZ SZCZYGIELSKI

Miranda
ANNA JAROTA

FIGURY

Ferdynand
MATEUSZ KALIŃSKI

Alonzo
ELŻBIETA ŻŁOBICKA

Antonio, Stefano
MARIOLA ORDAK-ŚWIĄTKIEWICZ

Sebastian, Trinkulo
DOROTA NOWAK

Gonzalo
JAN CHRABOŁ

DUCHY

MATEUSZ KALIŃSKI
ELŻBIETA ŻŁOBICKA
MARIOLA ORDAK-ŚWIĄTKIEWICZ
DOROTA NOWAK
JAN CHRABOŁ

Miranda:
O, co za widok! Tyle cudnych istot!
Piękna jest ludzkość! O nowy, wspaniały,
Świat, w którym żyją tacy ludzie!

Prospero:
Jesteśmy surowcem, z którego sny się wyrabia,
A życie to chwila jawy między dwoma snami.

I
Teatr Szekspira jest Theatrum Mundi. Przemoc jako zasada świata pokazana zostanie w kategoriach kosmicznych. Prehistoria Ariela i Kalibana jest powtórzeniem dziejów Prospera, jeszcze jedną ilustracją tego samego tematu.
Szekspirowskie dramaty zbudowane są nie na zasadzie jedności akcji, ale na zasadzie analogii, podwójnej, potrójnej albo poczwórnej fabuły, która powtarza ten sam zasadniczy temat; są systemem zwierciadeł, wklęsłych i wypukłych, które odbijają, powiększają i parodiują tę samą sytuację. Ten sam temat powtarzany jest lirycznie i groteskowo, potem patetycznie i ironicznie. Tę samą sytuację odegrają na szekspirowskiej scenie królowie, potem powtórzą kochankowie i małpować będą błazny. (...) Sytuacje w teatrze szekspirowskim są zawsze prawdziwe, nawet wtedy kiedy odgrywają je duchy i potwory." ( )

Jan Kott *Pałeczka Prospera* [w:] *Szekspir współczesny*

II
Czym jest ta burza, którą Prospero włącza i wyłącza siłą woli i z której nie wynika najmniejsza szkoda? Jest to (...) własność Prospera, praca (nie)czystej wyobraźni, sama sztuka, którą właśnie oglądamy. Ta burza ma tylko jeden skutek: przyprowadza wszystkich wrogów Prospera tam, gdzie ma on władzę, do tego jedynego miejsca, gdzie wszystkie jego życzenia są natychmiast spełniane, na jego wyspę, do nieistniejącego świata kreacji literackiej. To właśnie każdy pisarz może robić mocą swej woli - przemieniać wrogów w bohaterów swojej fikcji, gdzie może traktować ich, jak mu się podoba. Wyimaginowana natura zemsty Prospera staje się jasna na koniec sztuki, dzięki brakowi zakończenia. Antonio nigdy nie upokarza się przed bratem. Literacka zemsta Prospera spala na panewce. Większość pisarzy pisze, aby zaspokoić właśnie to pragnienie, na potępianiu którego strawili całe życie. Doczesna bezsilność przekonuje ich o własnej nieskazitelnej cnocie. Sztuka jest wymyślonym polem bitewnym, gdzie dramatopisarz wygrywa *revanche*, którego nie dostarczyło „rzeczywiste życie"

René Girard *Autosatyra w „Burzy"* [w:] *Szekspir. Teatr zazdrości*
Przełożyła Barbara Mikołajewska

III
„Maska weselna" jest dziwna i niepokojąca. Ferdynand i Miranda, którzy zdają się tak dziewiczy i niewinni jak kochankowie z baśni, wysłuchać muszą na początku umoralniającego wykładu o tym, jak niebezpieczne byłoby uprzedzanie małżeńskich ślubów, a następnie oglądają „maskę", w której Wenus zawiązuje intrygę zmierzającą do tego, by właśnie tak postąpili. „Maska" nie zostaje doprowadzona do końca, ale zostaje nagle przerwana przez Prospera, który szepcze o następnej intrydze, o „spisku na me życie, przez Kalibana i współwinnych knutym" „Maskę" jako rozrywkę dla młodej pary trudno uznać za udaną. Prospero bardziej przypomina Księcia z *Miarki za miarkę* niż jakąkolwiek z postaci Szekspira Zwycięstwo sprawiedliwości, do którego doprowadza, zdaje się być dlań raczej obowiązkiem niż źródłem radości."

W.H. Auden *Muzyka u Szekspira* [w:] *Ręka farbiarza i inne eseje*
Przełożył Wiesław Juszczak

IV
„W zakończeniu *Burzy* Prospero ukazuje królowi Neapolu jego syna grającego w szachy z Mirandą. W szekspirowskim teatrze scena ta odgrywana była zapewne w głębi, we wnęce pod daszkiem. Jej ścianki tworzyły naturalną ramę i młoda para układała się w częsty bardzo w renesansowym malarstwie obraz, przedstawiający chłopca i dziewczynę grających w szachy. Co jest stawką w tej grze?

MIRANDA
Podstępnie grasz, mój książę.

FERDYNAND
Nie, najdroższa. Nie uczyniłbym tego za nic w świecie.

MIRANDA
Choćbyś chciał wygrać i dwadzieścia królestw,
Jeszcze nazwałabym to grą uczciwą.

Dla jednego królestwa, i to na bezludnej wyspie, dwukrotnie w ciągu czterech godzin omal nie dokonano morderstwa. Miranda i Ferdynand niczego nie spostrzegli. Wszystko odbyło się poza nimi.
Grają w szachy o dwadzieścia królestw, mogą grać i o sto. Dla nich dwojga królestwo nie istnieje. Ferdynand i Miranda są poza historią. Poza walką o władzę i koronę."

Jan Kott *Pałeczka Prospera*
[w:] *Szekspir współczesny*

V
Czy pamiętacie ów końcowy monolog Prospera z szekspirowskiej „Burzy", gdzie łabędź znad Avonu żegna się z życiem i rzuca mu ostatnie długie spojrzenia rozstania? Płyną słowa najcichszej jakby rezygnacji: wszyscyśmy z tego samego co sny materiału. Śnimy świat i ktoś nas śni, a wszystko co czujemy, co kochamy, czym jesteśmy, ma wiotką konsystencję snu. Tylko tyle.

Wilam Horzyca *Jedyny teatr· Prospera*
[w:] *O dramacie*

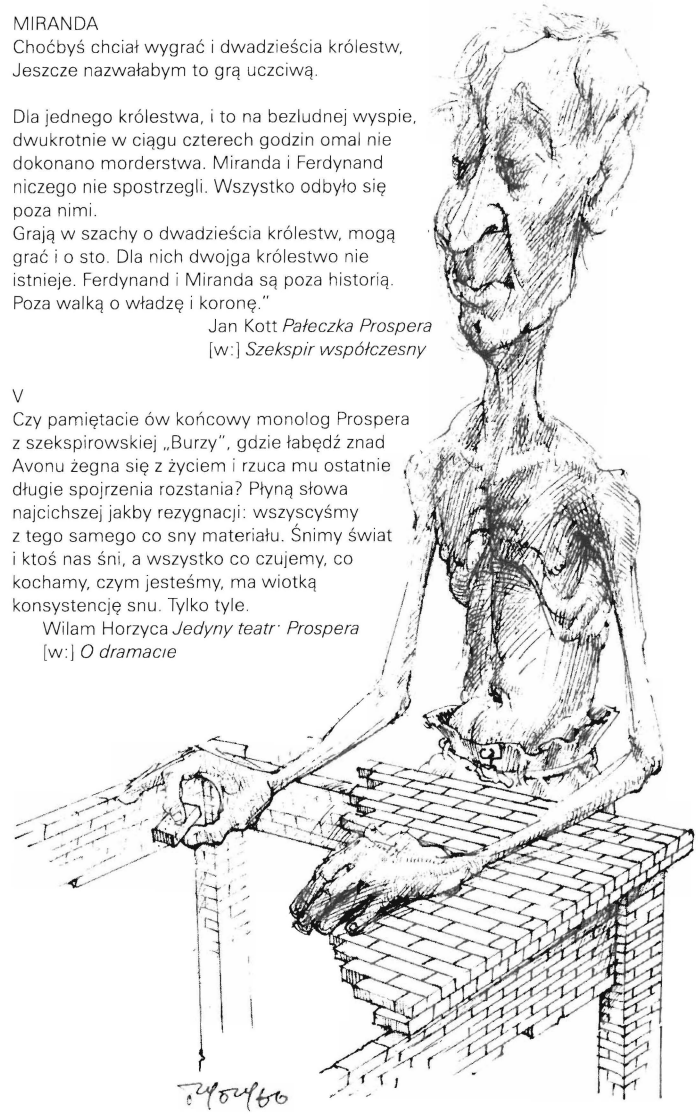

Obsługa techniczna:

Robert Mazur, Zbigniew Pisula

Światło: Marcin Molencki

Dźwięk: Waldemar Wojewoda

Garderobiana: Kazimiera Kietlińska

W repertuarze:

SZEWCZYK DRATEWKA
Marii Kownackiej
reż. Aleksander Maksymiak - 2 IX 2001

... I ODSŁONIŁAM NOC
Krystiana Kobyłki i Zbigniewa Bitki
reż. Krystian Kobyłka - 16 IX 2004, Nowy Jork, La MaMa

MR SCROOGE
wg Charlesa Dickensa
reż. Marián Pecko - 12 VI 2005

KOZIOŁEK MATOŁEK
Kornela Makuszyńskiego
reż. Lucyna Sypniewska - 18 IX 2005

O KRÓLESTWIE DRZEW I TRAW
Andrzeja Szymańskiego
reż. Petr Nosálek - 11 VI 2006

KSIĘGA DŻUNGLI
Rudyarda Kiplinga
reż. Jerzy Bielunas - 1 X 2006

ONDYNA
Jeana Giraudoux
reż. Marián Pecko - 11 II 2007

SPOWIEDŹ W DREWNIE. ŻYWOTY ŚWIĘTYCH
Jana Wilkowskiego i Jędrzeja Wowry
reż. Krystian Kobyłka - 13 IV 2007

O FELIKSIE, KTÓRY PRZYNIÓSŁ SZCZĘŚCIE
Krystyny Jakóbczyk
reż. Petr Nosálek - 20 IV 2007

DRUMS - 4 DANCE/S/
Krystiana Kobyłki, Marioli Ordak-Świątkiewicz i Łukasza Schmidta
reż. Krystian Kobyłka, Mariola Ordak-Świątkiewicz - 17 VI 2007

IDZIEMY PO SKARB
Janosch
reż. Ireneusz Maciejewski - 23 IX 2007

AMELKA, BÓBR I KRÓL NA DACHU
Tankred Dorst, Ursula Ehler
reż. Jacek Malinowski - 2 XII 2007

DZIEJE SŁAWNEGO RODRYGA
Monika Milewska
reż. Marián Pecko - 3 II 2008

CALINECZKA *wg H. Ch. Andersena*
Marty Guśniowskiej
reż. Mariola Ordak-Świątkiewicz - 16 III 2008

PINOKIO *wg Carla Collodiego*
Marty Guśniowskiej
reż. Ewa Piotrowska - 16 III 2008

ZWIERZĘTA DOKTORA DOLITTLE
Jerzego Bielunasa wg Hugha Loftinga
reż. Jerzy Bielunas - 14 IX 2008

OPOLSKI TEATR LALKI i AKTORA
im. ALOJZEGO SMOLKI
Opole, ul. Kośnego 1a

DYREKTOR NACZELNY i ARTYSTYCZNY
Krystian Kobyłka

KIEROWNIK LITERACKI
Zbigniew Bitka

KOORDYNATOR PRACY ARTYSTYCZNEJ
Magdalena Starczewska

KIEROWNIK TECHNICZNY
Bronisław Zamkotowicz

ASYSTENT SCENOGRAFA
Andrzej Czyczyło

PRACOWNIA PLASTYCZNA
Modelator: Anna Miszczyszyn
Modelator: Beata Słobodzian
Modelator: Marek Pasionek

BIURO OBSŁUGI WIDZÓW
Lilianna Chrzanowska, Danuta Kubiak
Opole, ul. Kośnego 1a, tel. 454 37 96, 454 23 36
przyjmuje rezerwację biletów grupowych

KASA BILETOWA czynna
wtorek, środa, piątek: 8.30 – 14.30
czwartek: 8.30-12.30 oraz 15.15 – 17.15
w niedzielę jedną godzinę przed spektaklem

www.teatrlalki.opole.pl
e-mail: sekretariat@teatrlalki.opole.pl

Redakcja programu: Zbigniew Bitka

70 LAT TEATRU

Licencja na wystawienie utworu została wydana przez Stowarzyszenie Autorów ZAiKS.

Cena 2 zł

Patronat medialny: TVP OPOLE